

ANNO DOMINI DL.

MAPPINIUS

RHEMENSIS EPISCOPUS.

MAPPINII EPISTOLÆ DUÆ.

EPISTOLA PRIMA.

AD SANCTUM NICETIUM ^a,*In concilium Tullense ad annum 549 habitum.*

Domino sancto et in Christo beatissimo fratri Nicetio papæ ^b Mappinius episcopus.

Evangelicæ lectionis doctrina testatur regnum in se divisum stare non posse (*Math. xii*). Si hoc de mundi amatoribus et in terrena cupiditate manentibus recte et non immerito credatur, indubitanter rectius de sacerdotum personis sentitur, si discordantibus votis ac studiis inter se dividi comprobentur. Aut qua fiducia Conditori nostro qui nos in unitate compagis, quod est corpus suæ deitatis, vivere præcepit, preces oblaturi sumus, si nos vicissim a mutua charitate seponimus? Ut quodam loco deificus sermo docet, studere nos convenit ut frater fratri ^B adjuvans, sicut civitas munita et fortis, inconcusso fundamine stare possit; scilicet ut unius fratris meriti omnes æquanimitèr compatiendo participemus, mutuisque nos laboribus sublevemus. Pro qua re, piissime ac multum diligende domine et frater, indicamus nos litteras filii nostri domini regis Theodebaldi excepisse, ut in Tullensium urbe die calendarum Juniarum adesse deberem, nullam causam evocationis declarantes. Reciprocante pagina indicavimus nos illuc accedere non debere, quia causam conditionemque nos constabat ignorare. Iteratis scriptis edocuit beatitudinem vestram, dum aliquos Francorum pro zelo divini timoris corripit, ac pro incestis conditionibus a communione ecclesiastica removet, scandala seu anxietates multimodas sustinere. De qua re non mediocriter ingemiscimus, quod nos relatione vestra scire non feceritis, utrum ex canonica lectione damnentur, an pro pastoralis diligentia de mediocribus reatibus corrigantur. Licet nihil novi vos de his rebus invenire posse cognoscimus, quod prisca Patrum solertia non potuit reperire; tamen absurdum esse videtur ut a nobis recipientur qui a vobis secundum seriem canonum ecclesiastica severitate abdicantur. Novimus enim, si scienter hoc gerimus, quod criminibus aliorum miscemur; si ignoranter, reatui non subdamur. Quapropter salutantes charitate debita indicamus, simulque suademus ut nos in omnibus participes tam tri-

bulationum vestrarum incommodis quam prosperitatum commodis fieri studeatis. Nam nos, mediante capite nostro quod est Christus, nullis adversitatibus a vestra anxietate divellimur, nullique asperitatibus a vestra charitate dividimur. De qua re si tamen præsumptiosi non existimus, indicare præsumimus. Decuerat ut vestra consolatio, pro hujusmodi conditionibus potius quam regis vocationis, nos conserere debuisset; quia pari modo, si nobis aliquid simile, quod in posterum arbitramur posse fieri, contigisset, statim ad vestram fraternitatem scripta direxissemus, ut nos congruo tempore vel loco coram positi videremus. Quanquam parere nos regis præceptis in huius rebus et conveniat et libeat, tamen non vestris minus scriptis, si studio charitatis, non supercilio dirigantur despectionis; quia amaritudo vestra dulcedo nostra esse non poterit; nec abjectio vestra absque nostra dejectione constabit; et veneratio vobis debita impensa a nobis non dignoscitur procul posita. Atque utinam, ut præfati sumus, charitate suadente ac pagina decurrente, vestram nobis patefieri decrevissetis animorum molestiam! cognoveramus utrum compatimur molestiis vestris, an delectamur; nam tacente, ut ipsi scitis, divina, sola loquente viro humanitas intelligere potest. Hoc tamen plenius noverit vestra perfectio, si ad nos iterata scripta domini regis ante quinque vel sex dies calendarum Juniarum pervenissent, in die præfato præsentiam humilitatis nostræ in locum habueratis constitutum ^c.

EPISTOLA II.

AD VILVICUM EPISCOPUM METENSEM.

Domino suo Villico papæ, Mappinius episcopus. Felicem beatumque te, beatissime pater, omnes unanimiter prædicamus, cui superna pietas hujusmodi tribuit intellectum, atque benignitatis affectum, ut singulari perfectione vivere comprobis, licet sancto Petro hoc a Domino dictum legamus, *Pasce oves meas*, sed ad cunctos qui sacerdotale funguntur officium pertinet præsens sententia. Tu vero cunctos supergrediens dulcedine singulari, qui non solum oves tibi commissas pascere cerneris, sed aliarum ovium sacerdotes melliflua perfectione atque deliciarum ubertate saginare non desinis.

fidelium princeps semper habitus fuerit.

^c Labbe, *Concil.*, tom. V, col. 404. Dom Marlot, *Hist. metrop. Rhemens.*, tom. I, p. 212.

^a S. Nicetus Trevirensis episcopus.

^b In primis Ecclesiæ sæculis, vox *papa* omnibus episcopis indifferenter dabatur, licet Romanus pontifex, ut Ecclesiæ universæ caput, et pastor omnium ac

Testis est ille perscrutator renis et cordis, non assentatione ista, sed veridica nobis assertione conscribi. Quod si te Conditor Redemptorque noster usque sexagenarium numerum annorum, ut exoramus, provexerit, eris cunctis præcipuus et reliquis sacerdotibus antependendus, et cuncti qui vitæ tuæ instructione proficiunt, doleant te deesse, et se post te vivere ingemiscant. Salutantes igitur amore de-

^a Vide S. Remigii Testamentum, tom. LXV Patrologiæ nostræ, in fine. Eorr.

bito, amore sollicito precantes, gratias cum sedula relatione, laudesque referentes pro nobis misericordis Domini misericordiam exorare non desistas. Quapropter rogamus ut nobis charitas vestra indicare dignetur, quantos solidos ad comparandos porcos ^a in illis partibus dirigamus, quia constat nobis donum ^a vobis muneris loco collatum, si hoc beneficium vobis ordinantibus fuerit repertum ^b.

^b Dom Marlot, *Hist. metrop. Rhemens.*, tom. I, pag. 214.

ANNO DOMINI DLI.

ARATOR,

S. ECCLESIAE ROMANÆ SUBDIACONUS.

PROLEGOMENA.

HEÑR. JOAN. ARNTZENIUS LECTORI.

Decennium fere est ex quo Sedulium, meis hominumque eruditissimorum observationibus illustratum, publici juris fecerim. Jam tunc consilium ceperam de Aratore quoque emaculando; plerisque etenim in editionibus Sedulio comes addebatur, atque in eodem magis editores arbitrium suum quam codicum auctoritatem, secuti videbantur. Publice me huic rei dudum obstrinxi (^a), sed quominus consilium fuerim executus, intercesserunt causæ, eæque satis graves, in quibus, ne publici muneris partes implendas memorem, jure variantium ex codd. Leidensibus lectionum spem datam numeraverim. Harum compos factus, telam, pro tempore depositam, resumpsi pertexendam, jamque in manus tibi trado poetam, si quid sperare liceat, curis hisce emendatorem, et ad optimos codices expressum. Et si magis grata sint quæ rariora videantur, augurari liceat fore nonnullos qui hoc, quidquid sit consilii, probent lubenter, cum Aratoris editiones non ubivis fuerint notæ, et hoc carmen in antiquioribus Christianorum poetarum editionibus inveniatur quidem, sed recentiorum non sit opera perpolitum. Prudentius Collarium et Heinsium, Juvencus Omeisium et Reuschium, Sedulius Cellarium et Grunerum nacti sunt sospitatores, sed qui ex recentioribus Aratorem notis illustraverit, novi neminem. At quid recentiores memoro? cum generatim eruditi nihil notarum ad eum contulerint,

B si discesseris ab Arrio Barbosa, Lusitano, cujus in hunc poetam commentarii, forma majori, prodierunt Salmanticæ an. 1516 (^b), sed quos mihi videre non contigit. Alii quidem similia videntur conati, sed conati tantum. Christianum Daumium de illustrandis Christianorum poetis, atque adeo de Aratore, cogitasse, idque, si sumptuarii adessent, absolvere opus voluisse ex ipsius ad Heinsium epistola apparet (^c). Referendus huc quoque est Andreas Rivinus, humaniorum litterarum professor Lipsiænsis, cujus opuscula Christianorum poetarum Daumius memorat (^d), et Nicolaus Heinsius (^e), eodemque pro concione explicitos, animadversionibus illustratos, et ex mas. emaculatos Rivinum divulgasse scribit Joan. Georg. Grævius (^f), inque iis corrigendis eundem sibi multum indulsisse testatur Daumius (^g). Notæ sunt certe Dracontii et Drepanii Flori editiones a Rivino procuratæ. Sed utrum de Aratore quoque cogitaverit edendo, non definiiverim. — In ipso præterea conatu substituit Franciscus Juretus, ob idem Christianorum poetarum edendorum consilium, successu licet caruerit, laudatus ab Joan. Albert. Fabricio (^h); quem dum nomino, doleo sane Aratoris vicem, qua fatuminius benigna eumdem illi Fabricium negarunt sospitatores. Is etenim instructus codice Cantabrigiensi, quem Ericus Benzelius, episcopus Lincopensis et bibliothecæ Upsaliensis præfectus, contulerat, Ara-

(^a) In *Miscellaneis*, p. 39.

(^b) Vide Fabricium *Bibl. med. et infim. Latin.* I, p. 348. Arrium Mendosam eum appellat idem *Bibl. Latin.*, tom. III, p. 307, et Funccius de *decrep. L. L. Senec.*, p. 247.

(^c) *Sylloge epist. Burmanni* tom. V, p. 214, 216,

222.

(^d) *Syll. Burman.* tom. V, p. 225.

(^e) *Sylloges*, loco laudato, p. 218.

(^f) *Præfatione ad Syntagma dissert.*

(^g) *Sylloge Burman.* tom. V, p. 226.

(^h) *Biblioth. Latin.* tom. I, p. 721.